

A monetáris politika
intézményrendszere, az Európai
unió költségvetése, az Európai
Számvevőszék, EKB, Európai
Beruházási Bank

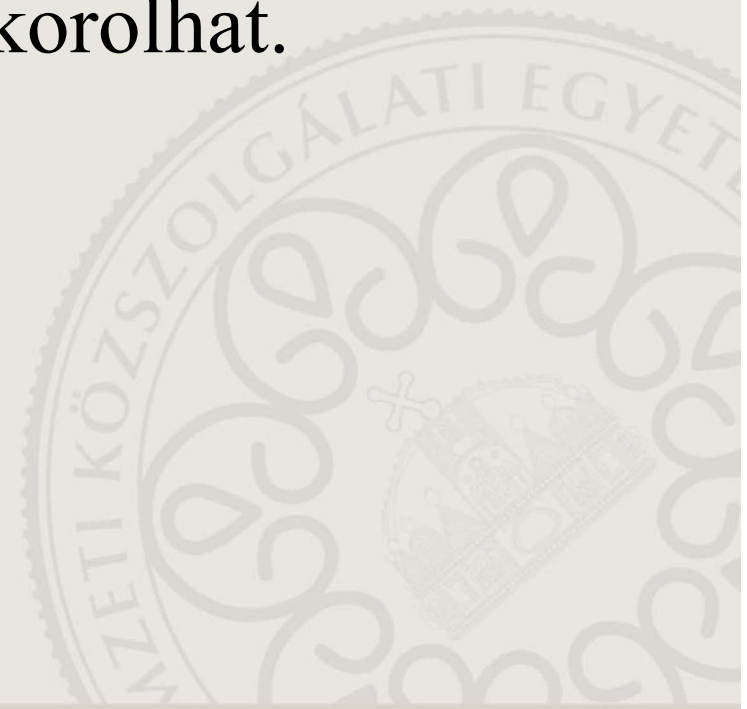
Gazdaságpolitika fogalma

- Az állam azon döntései, cselekedetei, elhatározásai, amelyekkel társadalmi és politikai céljainak a megvalósítása érdekében a gazdasági folyamatokat befolyásolja.
- Más megfogalmazásban: egy ország gazdaságpolitikáját az államnak, illetve kormányának a gazdaság fejlesztésére vonatkozó elképzelései, a megvalósításra hozott döntései, és a megvalósítást szolgáló eszközök összessége jelenti.

Gazdaságpolitika szereplői

- A gazdaság minden olyan alanya, aki/amely a megvalósítandó célok, az alkalmazott eszközök közötti választásra és az eszközök működtetésére befolyást gyakorolhat.

Gazdaságpolitika funkciói

- Jogi és társadalmi szabályrendszerek biztosítása,
- Tisztességes piaci verseny fenntartása,
- Redisztribúció (jövedelmek újraelosztása - kereskedelempolitika), mellyel cél a társadalmi egyenlőtlenségek enyhítése, a szociális biztonság növelése.
- Allokáció (erőforrások átcsoportosítása), mely az adózáson és a költségvetési kiadásokon keresztül valósul meg,
- Gazdasági stabilizáció biztosítása, nagyobb kilengések mérséklése.

Gazdaságpolitika eszközszerrendszere

Direkt eszközök	Indirekt eszközök	Magatartást egyeztető eszközök
A gazdaság szereplőit utasításokkal befolyásolja	A gazdasági környezeten keresztül befolyásol.	Két- ill. többoldalú tárgyalásokkal
Pl. tilalmak, előírások	Pl. magas adó – nem éri meg valamit csinálni	Pl. munkavállalókkal, szakszervezetekkel

Gazdaságpolitika részterületei

- Fiskális (kötségvetési) politika,
- Monetáris politika,
- Foglalkoztatási politika,
- Külgazdasági politika,
- Agrárpolitika stb.

Monetáris politika

- **Monetáris politika jelentése:** a gazdaság pénzmennyiségen keresztüli szabályozása, a pénzkínálat befolyásolása.
- A pénzkínálaton, a kamatszabályozáson keresztül befolyásolja a gazdasági szereplők magatartását a gazdaságpolitikai célok elérése érdekében.

Monetáris politika intézményrendszere

- Legfontosabb szereplője a jegybank, amely monetáris hatóságként működik,
- Monetáris intézmények (bankok, amelyek tevékenységükkel közreműködnek a szabályok közvetítésében),
- Nem monetáris intézmények (a többi pénzügyi tevékenységet folytató intézmény).

Jegybank célja

- A jegybank (hazánkban az MNB) fő célja az árstabilitás biztosítása.
- Árstabilitásról akkor beszélhetünk, ha az átlagos árszínvonal emelkedés, az infláció stabilan és tartósan alacsony szinten marad.

Monetáris politika eszközei

Közvetlen (direkt) eszközök	Közvetett (indirekt) eszközök	Erkölcsi ráhatás
Adminisztratív korlátok, pl. kamatmaximum, hitelplafon előírás.	A bankok pénzteremtési lehetőségein keresztül hat pl. kötelező tartalékráta, refinanszírozás, nyílt piaci műveletek, rediszkontálás, árfolyam politika.	Tárgyalások, egyeztetések.

Fiskális (kötségvetési) politika

- A költségvetési politika a kormányzati kiadások és az adózás szabályozásán keresztül befolyásolja a gazdasági folyamatokat.
- Eszközei:
 - Bevételi politika (adók, illetékek, bírságok, tőkebevételek, járulékok stb.),
 - Kiadási politika (költségvetési kiadások pl. gazdálkodó szervezetek támogatása, adósságszolgálatlaltal kapcsolatos kiadások, államháztartás alrendszerének támogatása stb.),
 - Tényleges kiadásokkal és bevételekkel nem járó eszközök (pl. állami garanciavállalás, adminisztratív szabályozás stb.).

Költségvetés

- Az állam 1 évre szóló üzleti terve.
- A költségvetés kiadásai meghaladják a bevételeket, a hiány finanszírozását sokszor jegybanki, vagy kereskedelmi banki **hitellel**, azaz pénzteremtéssel kívánja biztosítani. A költségvetési deficit automatikus jegybanki finanszírozásának megakadályozására alakult ki a **jegybanki függetlenség** intézménye. Ez azt jelenti, hogy az országok jelentős részében törvény tiltja a deficit jegybanki hitellel történő finanszírozását, illetve a monetáris hatóság kormány általi irányítását.

Monetáris politika célrendszere

- A mai gazdaságpolitikai felfogások a monetáris politika *végső célját* az **infláció** tartósan alacsony szinten tartásában (*árstabilitás*) látják. A fejlett európai országokban az árstabilitást jellemzően 2% körül határozták meg. A monetáris hatóságok tevékenységét szabályozó törvények ezt világosan ki is mondják. De ezt tükrözik például a Maastrichti **konvergencia** kritériumok és a **Stabilitási és Növekedési Paktum (SNP)** célváltozói.

EU – monetáris politika

- „A Központi Bankok Európai Rendszerének [...] **elsődleges célja** az árstabilitás fenntartása.” (Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 127. cikke)
- Az Európai Központi Bank Kormányzótanácsa arra törekszik, hogy az infláció középtávon 2% alatt, vagy ahhoz közeli értéken maradjon. Hogy elsődleges célját megvalósítsa, döntéseinek meghozatala során kétpilléres monetáris politikai stratégiájára, végrehajtása során pedig működési eszköztárára támaszkodik.

Gazdasági és Monetáris Unió (EMU)

- Az EU összes országa tagja a gazdasági együttműködés kereteit megteremtő gazdasági és monetáris uniónak. Ennek keretében a tagállamok arra törekednek, hogy elősegítsék a fenntartható növekedést, a munkahelyteremtést, valamint összehangolt intézkedéseket dolgozzanak ki a globális gazdasági és pénzügyi kihívásokra.

- Az euróövezeti tagság az **árstabilitást** is garantálja. Az Európai Központi Bank úgy állapítja meg az irányadó kamatlábakat, hogy az euróövezeti infláció tartósan 2% közelében legyen, de ne érje el azt. Az EKB kezeli az euróövezet devizatartalékainak egy részét, és szükség esetén devizapiaci intervenció révén befolyásolni tudja az euró árfolyamát.
- Az euróövezet méretének és gazdasági súlyának köszönhetően a közös valuta erősebb és ellenállóképesebb, mint ha az országok más-más fizetőeszközzel rendelkeznének, és így jobban meg tudja óvni őket a külső sokkhatásoktól és a devizapiac kilengéseitől.

A gazdasági és monetáris unió intézményei

- Az európai monetáris unió intézményeinek fő feladata az európai monetáris politika meghatározása, az euró kibocsátásával kapcsolatos szabályok megalkotása és az árstabilitás biztosítása az EU-ban. Ezek az intézmények a következők: az EKB, a KBER, a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság, az eurócsoport és a Gazdasági és Pénzügyi Tanács (Ecofin).

Kapcsolódó jogszabályok

- Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 119–144., 219. és 282–284. cikke;
- az Európai Unióról szóló szerződéshez csatolt jegyzőkönyvek: Jegyzőkönyv a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról, 14. Jegyzőkönyv az eurócsopotról.

GMU fő célkitűzései

- a belső piac kialakításának befejezése az árfolyam-ingadozás megszüntetésével, valamint a devizaműveletek tranzakciós költségeinek és az árfolyam-ingadozás fedezeti költségeinek megszüntetésével;
- az árak és költségek összehasonlíthatóságának biztosítása az egész Unióban, ami segítséget nyújt a fogyasztóknak, ösztönzi az Unión belüli kereskedelmet, és megkönnyíti a vállalkozási tevékenységet;
- Európa monetáris stabilitásának és pénzügyi erejének megerősítése.

Kitűzött dátumok az Európai Gazdasági és Monetáris Unióval kapcsolatban:

- - 1998. december 31-éig létre kell hozni az Európai Központi Bankot, a Központi Bankok Európai Rendszerét, el kell dönteni, hogy mely tagállamok vezetik be az eurót, és rögzíteni kell az árfolyamokat.
- 1999. január 1-jén számlapénzként megjelenik az euró, közös monetáris politika gyakorlása.
- 2002. január 1-jén az euró fizikailag is megjelenik a pénzforgalomban.
- 2002. február 28-áig a nemzeti valuták kivonása a forgalomból.

Maastrichti konvergenciakritériumok

- A Maastrichti szerződés megszabta az euró bevezetésének feltételeit is, melyek az alábbiak:
 - A tagország inflációja legfeljebb 1,5 százalékponttal haladhatja meg a három legkisebb inflációval rendelkező ország inflációjának átlagát.
 - Az államháztartás hiánya nem lehet nagyobb a GDP 3%-ánál.
 - Az államadósság nem lehet nagyobb a GDP 60%-ánál.
 - A valuta árfolyamának 2 éves periódusban stabilnak kell lennie egy meghatározott sávon belül (ERM).
 - A hosszú távú kamatszint 2 százalékpontnál jobban nem haladhatja meg a három legkisebb inflációval rendelkező ország kamatszintjeinek átlagát.

Az eurót bevezető országok alkotják az eurózónát.

Monetáris intézmények a kezdetektől

- Európai Monetáris Intézet (EMI)
- Monetáris Bizottság
- Európai Központi Bank (EKB)
- Központi Bankok Európai Rendszere (KBER) és az eurórendszer
- Gazdasági és Pénzügyi Bizottság
- Gazdasági és Pénzügyi Tanács (ECOFIN)
- Az eurócsoport

Európai Monetáris Intézet (EMI)

- Az Elnöki Bizottság megszüntetésével (1994-GMU második szakasz elején) létrejött az Európai Monetáris Intézet (EMI), mely a tagországok központi bankjainak elnökeiből állt. Fő feladata az euró bevezetésének megtervezése és előkészítése, a tagállamok monetáris politikájának koordinálása, továbbá a Központi Bankok Európai Rendszerének létrehozása volt.

Monetáris Bizottság

- E testület tagjait a Bizottság és a tagállamok nevezték ki egyenlő arányban. A bizottságot a tagállamok politikáinak a belső piac működéséhez szükséges mértékű koordinálása előmozdítására hozták létre (EK-Szerződés 114. cikk), és tanácsadó szerepet töltött be. A GMU harmadik szakaszának kezdetén feloszlatták és helyét a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság vette át (EUMSZ 134. cikk).

Európai Központi Bank (EKB)

- 1998. június 1-én létrejön az Európai Központi Bank (felváltja az Európai Monetáris Intézetet), mely a tagállamok jegybankjaival közösen alkotja a Központi Bankok Európai Rendszerét. Ez utóbbi elsődleges feladata az árstabilitás megőrzése.
- Az eurozóna monetáris politikáját (számos más feladata mellett) az Európai Központi Bank alakítja.

EKB szervezete

- Székhelye Frankfurt am Main.
- Kormányzótanács
- Igazgatóság
- Általános Tanács
- A Lisszaboni Szerződés az EKB-t az EU intézményévé minősítette (EUSZ 13. cikk (1) bekezdése, EUMSZ 282–284. cikke); ezt megelőzően az EKB az EK-Szerződés rendelkezései szerint semmilyen jogállással nem rendelkezett, jogi személyiséggel azonban igen.

Kormányzótanács

- Az Igazgatóság tagjaiból és azon országok nemzeti központi bankjainak elnökeiből áll, amelyek bevezették az eurót.
- A Tanács elnöke és a Bizottság egy tagja szavazati jog nélkül részt vehet az ülésein.
- Fő döntéshozó szervként feladata a KBER-re ruházott feladatok ellátásához szükséges iránymutatások elfogadása és határozatok hozatala, az Unió monetáris politikájának kialakítása, valamint az ezek végrehajtásához szükséges iránymutatások meghatározása.

Az Igazgatóság

- E testület tagjai az elnök, az alelnök és négy további tag, akiket az Európai Tanács minősített többséggel, a Tanácsnak az Európai Parlamenttel és az Európai Központi Bank Kormányzótanácsával folytatott konzultációt követő ajánlása alapján olyan személyek közül nevez ki, akik monetáris vagy banki területen elismert szakmai tekintéllyel és tapasztalattal rendelkeznek.
- Megbízatásuk 8 évre szól és nem újítható meg (EUMSZ 283. cikk).

Igazgatóság feladatai

- Feladata a monetáris politika végrehajtása, amelynek során kiadja a szükséges utasításokat a nemzeti központi bankoknak. Felelős továbbá a Kormányzótanács üléseinek előkészítéséért és az EKB napi működtetéséért.

Az Általános Tanács

- Tagjai az EKB elnöke és alelnöke, valamint az összes EU-tagállam központi bankjának elnökei, függetlenül attól, hogy bevezették-e az eurót.
- Véleményt nyilvánít az új tagok felvételéről, közreműködik a statisztikai adatok gyűjtésében, koordinálja azon tagállamok monetáris politikáját, amelyek még nem vezették be az eurót, és felügyeli az európai árfolyam-mechanizmus működését.

EKB főbb feladatai 1.

- Az euróövezeten belül az EKB és a nemzeti központi bankok is bocsáthatnak ki bankjegyeket, azok kibocsátását ténylegesen csak az EKB engedélyezheti. A tagállamok érmeiket bocsáthatnak ki az EKB által jóváhagyott mennyiségben.
- Az EKB hozza meg a KBER számára az Alapokmánya és a Szerződés szerint ráruházott feladatok végrehajtásához szükséges döntéseket.

EKB főbb feladatai 2.

- Konzultációs szerepe van a hatáskörébe tartozó minden javasolt uniós jogi aktus, illetve a nemzeti hatóságok kérésére bármilyen jogszabálytervezet esetén.
- Felel a transzeurópai automatizált valós idejű bruttó elszámolású rendszer (TARGET2) zavartalan működéséért, amely egy olyan eurófizetési rendszer, amely összefűzi a nemzeti fizetési rendszereket (hazánké a VIBER) és az EKB fizetési mechanizmusát.
- Az EKB teszi meg az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az euróövezetbe belépő új tagállamok központi bankjait integrálja a KBER-be.

EKB főbb feladatai 3.

- Az EKB elláthat egyedi feladatokat a hitelintézetek és egyéb pénzügyi intézmények prudenciális felügyeletével kapcsolatos politikák vonatkozásában.
- Kiegészítő feladata az egységes felügyeleti mechanizmus keretében az euróövezet és más részt vevő tagállamok „jelentős” bankjainak közvetlen felügyelete. A tagállami hatóságok, az EKB-val együttműködve továbbra is ellátják a „kevésbé jelentős” bankok felügyeletét; a felügyeleti hatóságok közötti, határokon átnyúló együttműködést az Unión belül a három európai felügyeleti hatóság biztosítja: az Európai Bankhatóság (EBA), az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) és az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatói Nyugdíjhatóság (EIOPA).

Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) szervezete

- A KBER magában foglalja az EKB-t és az összes uniós tagállam nemzeti központi bankját.
- Ugyanazok a döntéshozó szervek irányítják, mint az EKB-t.
- Az eurórendszerbe csak az EKB és az euróövezethez tartozó tagállamok nemzeti központi bankjai tartoznak.

KBER főbb feladatai

- A KBER alapvető feladata az árstabilitás fenntartása. E célkitűzés sérelme nélkül a KBER támogatja az Unió célkitűzéseinek megvalósításához hozzájáruló általános gazdaságpolitikákat. *Ezt a feladatot a következő tevékenységek révén látja el:*
- az Unió monetáris politikájának meghatározása és végrehajtása;
- devizaműveletek végrehajtása;
- a tagállamok hivatalos devizatartalékainak tartása és kezelése;
- a fizetési rendszerek zavartalan működésének előmozdítása;
- az illetékes hatóságok számára nyújtott, a hitelintézetek prudenciális felügyeletére és a pénzügyi rendszer stabilitására vonatkozó politikáik zavartalan megvalósításához történő hozzájárulás.

Gazdasági és Pénzügyi Bizottság

- A csupán hat taggal rendelkező bizottság egyharmadát a tagállamok nevezik ki, egyharmadát a Bizottság, egyharmadát pedig az EKB.
- Feladatai megegyeznek a Monetáris Bizottságéval – amelynek 1999. január 1-jén lépett a helyébe –, egyetlen lényeges különbségtől eltekintve: jelenleg az EKB feladata tájékoztatni a Bizottságot és a Tanácsot a monetáris helyzet változásairól.

Gazdasági és Pénzügyi Tanács (ECOFIN)

- Az összes EU-tagállam pénzügyminiszterét tömörítő Ecofin európai szintű döntéshozó szerv. Az EKB-val folytatott konzultációt követően döntést hoz az euró árfolyampolitikájáról az Európán kívüli valuták kapcsán, miközben tartja magát az árstabilitás célkitűzéséhez.

Az eurócsoport

- Az eredeti nevén Euro-11 az euróövezet gazdasági és pénzügyminisztereinek találkozója, amelynek 1997-ben lett „eurócsoport” a neve. Ez a tanácsadó és informális szerv rendszeresen tart üléseket, ahol megvitatják az euróövezet és a GMU zavartalan működésével kapcsolatos összes kérdést. A Bizottság és – szükség esetén – az EKB meghívottként vesz részt ezeken az üléseken.

Euro-11

- Ausztria,
- Benelux államok,
- Finnország,
- Franciaország,
- Írország,
- Németország,
- Olaszország,
- Portugália,
- Spanyolország.

Eurozóna csatlakozások

- 2001: Görögország
- 2007: Szlovénia
- 2008: Ciprus és Málta
- 2009: Szlovákia
- 2011: Észtország
- 2014: Lettország
- 2015: Litvánia

Az euróövezet

Európai Beruházási Bank

- A Római Szerződés hozta létre
- Jogi személy
- Székhelye: Luxemburg
- A részvényesei a tagállamok
- Tevékenysége az alábbi területekre irányul:
 - Innováció és kézségek,
 - KKV finanszírozáshoz való hozzáférése,
 - Éghajlat-politika,
 - Stratégiai infrastruktúra.

Európai Beruházási Bank

- Az Európai Beruházási Bank kölcsönt vesz fel a tőkepiacokon, a felvett pénzből pedig kedvező feltételekkel hitelt folyósít az EU céljainak elérését szolgáló projektek megvalósításához. A hiteleknek hozzávetőleg a 90%-a az Európai Unión belül kerül felhasználásra. Az EBB által folyósított összegek nem az uniós költségvetésből származnak.

Az Európai Beruházási Bank szervezete

- Az EBB döntéshozó testületei a következők:
 - Kormányzótanács: az uniós országok által kijelölt miniszterekből (ált. pénzügyminiszterekből) áll.
 - Igazgatótanács: az Európai Bizottság egy főt, a tagállamok 28 tagot delegálnak a testületbe, melynek munkáját az EBB elnöke irányítja.
 - Igazgatási Bizottság: a Kormányzótanács által az Igazgatótanács javaslata alapján hatéves időtartamra kinevezett elnökből és nyolc alelnökből áll.
- Az EBB tevékenységének ellenőrzését végzi:
- Számvizsgáló Bizottság: A Kormányzótanács által kinevezett hat tagból áll.

Kormányzótanács feladatai

- A Kormányzótanács határozza meg az EBB általános hitelezési politikáját. Ennek keretében:
 - Határoz a jegyzett tőke felemeléséről,
 - Meghatározza a Bank feladatának keretein belül végzett finanszírozási műveletekre vonatkozó elveket,
 - Gyakorolja az Igazgatótanács, az Igazgatási Bizottság és a vizsgálóbizottság tagjainak kinevezése és felmentése tekintetében megállapított hatáskört,
 - Dönt az Unió területén kívül eső befektetési műveletek finanszírozásáról,
 - Jóváhagyja az Igazgatótanács éves jelentését, az éves mérleget és az eredménykimutatást, valamint a Bank eljárási szabályzatát.

Igazgatótanács feladatai

- Az Igazgatótanács hagyja jóvá az EBB hitelfelvételi és hitelnyújtási műveleteit, melynek keretén belül:
 - Finanszírozást nyújt, különösen kölcsönök és garanciák formájában,
 - Kölcsönöket vesz fel,
 - Megállapítja a kölcsönök kamatait, a jutalékokat, valamint a további díjakat.

Igazgatási Bizottság feladatai

- Az elnök felügyelete alatt és az Igazgatótanács ellenőrzése mellett felel a Bank mindennapi ügyeinek intézéséért, előkészíti az Igazgatótanács határozatait, és gondoskodik ezeknek a határozatoknak a végrehajtásáról.

Számvizsgáló Bizottság

- Évente ellenőrzi az EBB műveleteinek és könyveinek szabályszerűségét, azt, hogy az EBB műveletei megfelelnek-e az alapokmányban, illetőleg az eljárási szabályzatban előírt alaki és eljárási követelményeknek.
- Igazolja, hogy a mérleg és az Igazgatótanács által készített éves eredménykimutatásban található pénzügyi adatok hitelesen tükrözik az EBB helyzetét.

Európai Beruházási Alap (EBA)

- 1994 óta
- Kockázati tőke- és kockázatfinanszírozási eszközök révén forrásokat biztosít kis- és középvállalkozásoknak
- EU tagállamok, tagjelölt és potenciális tagjelölt országok, Liechtenstein és Norvégia

Európai Számvevőszék

- Székhelye: Luxemburg
- Az Európai Számvevőszék ellenőrzi, hogy az uniós pénzforrások beszedése és felhasználása során nem történt-e szabálytalanság, és segíti az uniós pénzgazdálkodás javítását.
- “Egy tagállam – egy számvevő”
- Egyéb foglalkozást nem folytathatnak – sem fizető, sem ingyenes

Számvevőszék összetétele

- A Számvevőszék tagjait a Tanács nevezi ki az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően. Megbízatásuk 6 évre szól és megújítható. A tagok hároméves időszakra elnököt választanak maguk közül. Az elnök mandátuma ugyancsak megújítható.

Számvevőszék kamarái

- Fenntartható természetierőforrás-gazdálkodás
- Kohéziós, növekedési és társadalmi befogadási beruházások
- Külső fellépések, biztonságpolitika és jogérvényesülés
- Piacszabályozás és versenyalapú gazdaság
- Uniós finanszírozás és igazgatás.

Európai Számvevőszék főbb feladatai 1.

- Ellenőrzi az EU bevételeit és kiadásait, hogy megállapítsa, szabályszerű-e az uniós források előteremtése és elköltése, megfelelően történik-e elszámolásuk, és költséghatékony-e a felhasználásuk.
- Ellenőrzéseket végez az uniós pénzforrásokat kezelő személyek és szervezetek körében – ideértve azokat a helyszíni ellenőrzéseket is, melyeket az uniós intézményeknél (különösen a Bizottságnál), valamint az uniós tagállamokban, illetve az uniós támogatásban részesülő országokban folytat le.

Európai Számvevőszék főbb feladatai 2.

- Megállapításait és ajánlásait ún. ellenőrzési jelentésekben fogalmazza meg az Európai Bizottság és a tagállami kormányok számára.
- Ha csalás, korrupció és más jogellenes tevékenység gyanúja merül fel, értesíti az Európai Csalás Elleni Hivatalt (OLAF).
- Éves jelentést készít az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa számára. *A Parlament a jelentés részletes áttekintését követően dönt arról, jóváhagyja-e az uniós költségvetés végrehajtását, melyért a Bizottság tartozik felelősséggel.*
- Szakvéleménnyel szolgál az uniós szakpolitikusoknak arról, hogyan lehet az uniós pénzgazdálkodást hatékonyabbá és a polgárok felé elszámoltathatóbbá tenni.

Európai Számvevőszék főbb feladatai 3.

- Véleményezi az uniós pénzgazdálkodás szempontjából releváns előkészítő jogszabályokat, továbbá áttekintő, helyzetértékelő anyagokat, állásfoglalásokat és alkalmi kiadványokat tesz közzé az uniós államháztartással kapcsolatos témákban.
- A Számvevőszék *független* az általa ellenőrzött intézményektől és szervektől. Ennek érdekében szabadon dönt arról, hogy:
 - mit ellenőriz,
 - hogyan hajtja végre az ellenőrzéseket, és
 - mikor és milyen formában teszi közzé megállapításait.

EU költségvetésének finanszírozása

- Az EU költségvetésének finanszírozása túlnyomórészt (99%-ban) saját forrásokból történik. Az éves bevételeknek teljes mértékben fedezniük kell az éves kiadásokat. A költségvetési bevételeket a Tanács határozza meg az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően. A saját források rendszeréről szóló határozatot a tagállamoknak ratifikálniuk kell.

Jogalap

- Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 311. cikke és 332. cikkének (2) bekezdése, valamint az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 106. cikkének a) pontja és 171. cikke; – az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről szóló, 2014. május 26-i 2014/335/EU, Euratom tanácsi határozat;
- az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről szóló, 2014. május 26-i 2014/335/EU, Euratom tanácsi határozat; az Európai Unió saját forrásainak rendszerére vonatkozó végrehajtási intézkedésekről szóló, 2014. május 26-i 608/2014/EU, Euratom tanácsi rendelet; valamint a tradicionális, a hea- és a GNI-alapú saját források rendelkezésre bocsátásának módszereiről és eljárásáról, valamint a készpénzigények teljesítését célzó intézkedésekről szóló, 2014. május 26-i 609/2014/EU, Euratom tanácsi rendelet.

Célkitűzés

- Az Európai Unió pénzügyi önállóságának biztosítása a költségvetési fegyelem korlátain belül.
- Míg az Európai Szén- és Acélközösség indulásától fogva rendelkezett saját forrásokkal, az Európai Gazdasági Közösséget és az Európai Atomenergia-közösséget kezdetben a tagállamok hozzájárulásaiból finanszírozták. A saját forrásokról szóló, 1970. április 21-i határozat saját forrásokkal látta el az EGK-t.
- A saját források jelenleg az EU bruttó nemzeti jövedelmének legfeljebb 1,20%-ára korlátozódnak. A 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret az EU GNI-jének 1%-a körül határozza meg a saját források felső határát. Mivel a költségvetésnek egyensúlyban kell lennie, a kiadásokat is ez a felső határ korlátozza.

EU bevételek

- **1. „Hagyományos” saját források**
 - Vámokból, valamint cukor- és izoglükóz-illetékekből állnak.
- **2. A héaalapú (hozzáadottérték-adón alapuló) saját források**
 - Lényege, hogy a tagállamok által beszedett héa becsült összegének bizonyos százalékát átutalják az Uniónak. 2016-ban a héaalapú források a teljes bevétel 10,9%-át tették ki.
- **3. A GNI-alapú saját források**
 - A tagállamok bruttó nemzeti jövedelmének az adott év költségvetési eljárása során meghatározott egységes százalékát lefölözik. Eredetileg csak akkor szedték volna be, ha a többi saját forrás nem fedezte volna teljesen a kiadásokat, ma azonban zömmel ebből finanszírozzák az EU költségvetését
- **4. Egyéb bevételek és az előző évről áthozott eredmény**
 - Ide tartoznak az EU személyzete által a fizetésük után fizetett adók, a nem uniós országok egyes uniós programokhoz teljesített hozzájárulásai, valamint a versenyjogi vagy egyéb szabályokat megsértő vállalkozásokra kirótt bírságok.

EU költségvetése

- Az ún. többéves pénzügyi keret hivatott biztosítani, hogy a költségvetés ne lépje túl a saját források által megszabott kereteket. Ennek érdekében felső határértékeket határoz meg arra vonatkozóan, mekkora összeget érhetnek el az EU éves kiadásai a különböző szakterületeken egy adott (rendszerint 7 évben megállapított) időszakon keresztül.

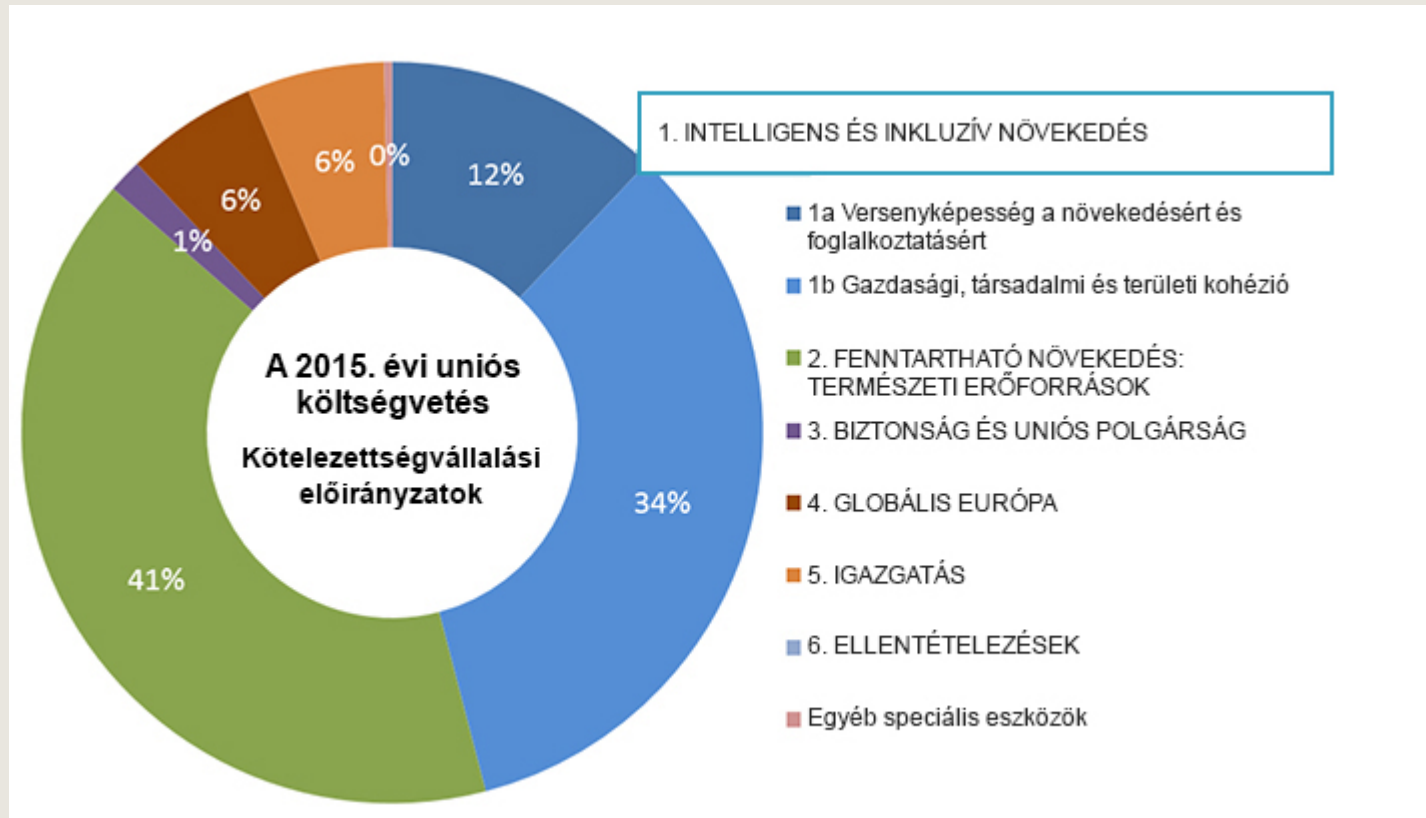
- Az EU az uniós költségvetési forrásokat olyan célokra fordítja, amelyek megvalósítása érdekében érdemes a forrásokat összevonni és Európa egészének szolgálatába állítani.
- *Ilyenek például a következő területek:*
- a tagországok közötti közlekedési, energiaügyi és távközlési összeköttetések továbbfejlesztése,
- a környezet védelme Európa-szerte,
- az uniós gazdaság globális versenyképességének növelése,
- az európai tudósok és kutatók határokon átívelő együttműködésének elősegítése.

Az Unió éves költségvetése

- EUMSZ 313. cikk
- Különleges jogalkotási eljárás
- Intézmények költségvetési tervezetet készítenek
- Bizottság: egy költségvetési tervezetbe foglalja
- Jóváhagyás: Európai Parlament és Tanács

Milyen fejezetekre oszlik az uniós költségvetés? (2015. évi adatok)

Forrás: https://europa.eu/european-union/topics/budget_hu

EU költségvetés felhasználásának ellenőrzése

- A Bizottság beszámol az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak arról, mire költötte el az EU a rendelkezésre álló pénzt.
- A kiadásokat az Európai Számvevőszék is ellenőrzi.
- Ha szabályszerű volt a források felhasználása, az Európai Parlament jóváhagyja a kiadásokat.

Köszönöm a figyelmet!

Kérdések?

